

# Relationele Vrouwveiligheid in Houten

## Wie bereikt de bestaande hulp- en meldketen niet?

### Kernpositie

Een goed functionerende hulp- en meldketen is noodzakelijk voor relationele vrouwveiligheid. En tegelijk niet voldoende. Om te kunnen beoordelen of beleid vrouwen daadwerkelijk bereikt, moet Houten ook structureel kennis organiseren over de ervaringen van vrouwen die de bestaande keten, niet, pas laat of slechts gedeeltelijk bereiken.

Deze position paper is bedoeld als inhoudelijke input voor de Houtense gemeentepolitiek en het gesprek met beleid en uitvoering.

## Samenvatting

Voor Houten zijn lokale registratiecijfers beschikbaar over meldingen bij Veilig Thuis. Uit gesprekken met betrokken beleidsmedewerkers van de gemeente Houten in het kader van Orange the World komt daarnaast naar voren dat binnen Houten en de regio op verschillende niveaus wordt ingezet op ketensamenwerking, deskundigheidsbevordering, vroegsignalering en het duurzaam stoppen van geweld. Tegelijk is bekend dat niet alle gevallen van huiselijk geweld zichtbaar worden of worden gemeld. Schaamte, angst, schuldgevoel en afhankelijkheid kunnen daarbij een rol spelen.

De vraag is daarom niet of Houten een hulp- en veiligheidsstructuur heeft, maar wat zelfs een goed ingerichte structuur vanuit haar eigen positie moeilijk kan zien: waarom sommige vrouwen niet in beeld komen, pas laat hulp zoeken, de aard van het geweld niet goed herkend wordt of interventies niet tot meer ervaren veiligheid leiden.

Deze position paper neemt de bestaande gemeentelijke en regionale inzet als vertrekpunt en stelt vervolgens een aanvullende kennisvraag:

**Hoe wordt het perspectief van vrouwen voor wie deze structuur bedoeld is structureel benut om toegang, herkenning en veiligheid te beoordelen en te verbeteren?**

Daaruit volgen 2 ontwikkelrichtingen: het structureel betrekken van ervaringskennis bij beleid en evaluatie, en het onderzoeken van laagdrempelige mogelijkheden voor herkenning en toegang vóór de formele veiligheidsketen, in veilige verbinding met die keten.

## Vier politieke kernvragen

1. Hoe toetst Houten, naast proces- en registratiegegevens, of herkenning en interventies vanuit het perspectief van slachtoffers daadwerkelijk tot meer veiligheid leiden, en hoe worden signalen over niet-helpende of onbedoeld risicovolle interventies gebruikt voor verbetering?
2. Welke laagdrempelige mogelijkheden bestaan er in Houten vóór de formele veiligheidsketen voor vrouwen die relationele onveiligheid ervaren of vermoeden, maar nog niet toe zijn aan een melding of formeel hulptraject - en hoe zijn deze mogelijkheden veilig verbonden met de bestaande keten?
3. Op welke momenten in de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van beleid rond huiselijk geweld en relationele vrouwenveiligheid wordt ervaringsdeskundigheid momenteel betrokken, welke invloed heeft deze kennis op beleidskeuzes en is het college bereid dit structureel te organiseren?
4. Hoe organiseert Houten structureel ervaringskennis van vrouwen die kunnen helpen begrijpen waarom slachtoffers de bestaande hulp- en veiligheidsstructuur niet, pas laat of slechts gedeeltelijk bereiken, hoe zij de ondersteuning ervaren wanneer zij wél in beeld komen en wat daarvan terugvloeit naar beleid en uitvoering?

## 1. Afbakening: wat wordt bedoeld met relationele vrouwveiligheid?

Met relationele vrouwveiligheid wordt in dit position paper bedoeld op de veiligheid van vrouwen binnen (ex-)partnersrelaties en andere nabije relationele contexten. Het gaat onder meer om patronen van controle, intimidatie, stalking, psychisch, fysiek en seksueel geweld en intieme terreur.

De term is hier een werkterm en geen gestandaardiseerde beleids categorie. De afbakening is bewust: vrouwveiligheid omvat ook openbare ruimte, uitgaan, online veiligheid en andere domeinen. Dit stuk richt zich op relationele onveiligheid en de toegang tot herkenning, ondersteuning en bescherming.

Dat mannen eveneens slachtoffer kunnen zijn van partnergeweld wordt hiermee niet ontkend. De gekozen invalshoek is de veiligheid van vrouwen in relationele contexten. Mede aansluitend bij Orange the World en de bredere aanpak van geweld tegen vrouwen.

## 2. Wat de Houtense cijfers wel en niet vertellen

Via Waarstaatjegemeente zijn voor Houten cijfers beschikbaar over Veilig Thuis-meldingen. De aangeleverde gegevens laten voor (ex-)partnergeweld per 100.000 inwoners onder meer 129 zien in de tweede helft van 2023, 85 in de eerste helft van 2024, 146 in de tweede helft van 2024, 106 in de eerste helft van 2025 en 135 in de tweede helft van 2025.

Deze reeks is te beperkt en te afhankelijk van meld- en registratiegedrag om daaruit zonder nadere analyse een stijgende of dalende trend in het daadwerkelijke voorkomen van geweld af te leiden. De cijfers laten vooral zien wat bij Veilig Thuis zichtbaar is geworden.

CBS omschrijft een melding als het kenbaar maken van een situatie of vermoeden van huiselijk geweld waarbij persoonsgegevens van betrokkenen worden verstrekt en de verantwoordelijkheid voor zicht op de veiligheid aan Veilig Thuis wordt overgedragen. De gegevens zijn dus registratiegegevens, geen lokale prevalentie meting.<sup>1</sup>

### 2.1. Registratie is niet hetzelfde als prevalentie

De landelijke Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag laat zien dat slachtoffers veel vaker met iemand in hun persoonlijke omgeving of met een hulpverlener praten dan met Veilig Thuis of politie. In 2024 sprak bijvoorbeeld 80,7% van slachtoffers van psychisch geweld in huiselijke kring met iemand; 32,6% sprak met een hulpverlener, 3,9% met de politie en 2,5% met Veilig Thuis. Bij fysiek geweld in huiselijke kring waren deze percentages respectievelijk 71,3%, 25,8%, 4,2% en 2,5%.

Deze landelijke percentages kunnen niet rechtstreeks op Houten worden toegepast. Ze illustreren wel waarom lokale Veilig Thuis-registraties slechts één informatiebron zijn voor het begrijpen van relationele onveiligheid.<sup>2</sup>

---

<sup>1</sup> CBS StatLine, Beleidsinformatie Veilig Thuis, tabel 84849NED, gewijzigd 23 april 2026

<sup>2</sup> <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2024/48/prevalentiemonitor-huiselijk-geweld-en-seksueel-grensoverschrijdend-gedrag-2024>

### 3. De blinde vlek vóór en in de keten

Uit gesprekken met betrokken beleidsmedewerkers van de gemeente Houten in het kader van Orange the World komt naar voren dat binnen Houten en de regio op verschillende niveaus wordt gewerkt aan vroegsignalering, deskundigheidsbevordering en samenwerking binnen de bestaande hulp- en veiligheidsstructuur. Die inzet vormt een belangrijke basis. Tegelijk blijft een vraag bestaan die niet uitsluitend vanuit registraties, professionele deskundigheid of de inrichting van de keten kan worden beantwoord: wat maakt dat een vrouw überhaupt in beeld komt en waarom soms niet?

#### 3.1. De blinde vlek vóór de keten

Bij relationele onveiligheid kunnen controle, afhankelijkheid, schaamte, angst voor gevolgen, loyaliteit, twijfel aan de eigen waarneming en het normaliseren van gedrag invloed hebben op hulpzoekgedrag. Vanuit mijn praktijk zie ik hoe moeilijk het voor mensen kan zijn om een patroon eerst zelf te herkennen en vervolgens voldoende taal en vertrouwen te vinden om erover te spreken. Deze praktijkwaarnemingen zijn geen representatieve statistiek; zij geven wel aanleiding om toegankelijkheid niet uitsluitend te beoordelen vanuit de vraag of formele voorzieningen beschikbaar zijn.

Daarnaast kan terughoudendheid samenhangen met verwachtingen of eerdere ervaringen met hulpverlening, politie, familierecht of andere onderdelen van de veiligheids- en zorgstructuur. De vraag naar toegankelijkheid gaat daarom niet alleen over weten waar hulp beschikbaar is, maar ook over vertrouwen dat het zoeken van hulp daadwerkelijk tot meer veiligheid leidt.

#### 3.2. De blinde vlek in de keten: wordt het patroon juist herkend?

Ariane Hendriks en Ingrid Vledder beschrijven in *'Met liefde heeft het niets te maken'* hoe intieme terreur binnen hulpverlening en familierecht onvoldoende kan worden herkend. Een patroon van dwang, controle en machtsongelijkheid kan worden geïnterpreteerd als een wederzijds conflict tussen ex-partners. Binnen een zogenoemd vechtscheidingsframe ligt de nadruk vervolgens op communicatie, samenwerking, therapie of mediation.

Bij intieme terreur kan juist die benadering risico's meebrengen. Wanneer sprake is van structurele dwang en machtsongelijkheid, kunnen gezamenlijke trajecten of druk op contact de pleger opnieuw mogelijkheden geven om invloed en controle uit te oefenen. Het ministerie van Justitie en Veiligheid beschreef in 2026 deze problematiek expliciet en meldde dat de Rechtspraak erkent dat kennis over intieme terreur tekortschiet en aan verbetering werkt.<sup>3</sup>

Dit betekent niet dat de hulp- en rechtsketen als geheel onveilig is of niet functioneert. Het betekent wel dat kwaliteit niet alleen kan worden beoordeeld aan de hand van aanwezigheid van professionals, protocollen, aandachtsfunctionarissen en

---

<sup>3</sup> <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/weblogs/jenv-verhalen/2026/intieme-terreur-een-blinde-vlek-in-het-familierecht>

samenwerkingsafspraken. Ook relevant is of het onderliggende patroon juist wordt herkend en of een interventie in de concrete situatie de veiligheid daadwerkelijk vergroot.

### **3.3. Van ervaring terug naar beleid**

Daarmee ontstaat een derde mogelijke blinde vlek: wat leert beleid structureel van vrouwen die de keten hebben doorlopen? Inclusief vrouwen die niet werden geloofd, bij wie het geweld als wederzijds conflict werd geduid, die afhaakten of voor wie een interventie onvoldoende veiligheid opleverde?

Registraties kunnen laten zien wie in beeld kwam. Professionals kunnen beschrijven hoe de keten is ingericht en welke werkwijzen worden toegepast. Ervaringskennis kan aanvullend zichtbaar maken hoe diezelfde structuur wordt ervaren door degene die er voor veiligheid van afhankelijk is. Juist die terugkoppeling kan helpen om toegang, herkenning en interventies verder te verbeteren.

## **4. Ervaringsdeskundigheid als structurele kennisbron**

De bestaande aanpak roept een aanvullende kennisvraag op. Professionele expertise kan inzicht geven in signalen, risico's, interventies en het functioneren van de hulp- en veiligheidsstructuur. Registratiegegevens laten zien welk deel van de problematiek binnen die structuur zichtbaar wordt.

Beide kennisbronnen zijn noodzakelijk, maar beantwoorden niet vanzelf hoe de aanpak wordt ervaren door vrouwen voor wie zij bedoeld is - en evenmin waarom sommige vrouwen de bestaande structuur niet, pas laat of slechts gedeeltelijk bereiken.

Juist daar kan ervaringskennis een zelfstandige aanvullende kennisbron vormen. Niet als vervanging van professionele deskundigheid, maar als perspectief op toegang, bejegening, herkenning, veiligheid en de effecten van interventies zoals die door betrokken vrouwen zelf worden ervaren.

De politieke vraag is daarom niet vooraf of Houten 'te weinig' ervaringsdeskundigheid inzet. De vraag is hoe ervaringskennis momenteel is georganiseerd, op welke momenten zij invloed heeft op ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van beleid, en of daarmee ook de ervaringen worden bereikt van vrouwen die de formele structuur niet, laat of met onvoldoende resultaat bereiken.

## **5. Laagdrempelige toegang vóór of buiten de formele meldketen**

Niet iedereen die relationele onveiligheid ervaart is op dat moment bereid of in staat om een formele melding te doen. Er kan behoefte bestaan aan een herkenbare, laagdrempelige voordeur vóór de formele veiligheidsketen, die tegelijk goed mét die keten verbonden is: een plek of persoon waar iemand eerst vertrouwelijk kan verkennen wat er speelt, informatie kan krijgen en - wanneer nodig en gewenst - warm kan worden toegeleid.

De vorm daarvan hoeft niet vooraf vast te staan. Denkbaar zijn bijvoorbeeld een onafhankelijk spreekuur, een ervaringsdeskundige functionaris, een laagdrempelig inlooppunt, een regionale voorziening of aansluiting bij elementen van multidisciplinaire modellen zoals Filomena.

Een mogelijke laagdrempelige aandachts- of contactfunctie in het voorliggende veld kan onderdeel zijn van zo'n verkenning, maar zou niet als oplossing moeten worden gekozen voordat duidelijk is welke behoefte bestaat, welke functies al aanwezig zijn en hoe onafhankelijkheid, privacy, veiligheid en warme verbinding met de formele keten worden georganiseerd.

## 6. Vier politieke kernvragen

1. Hoe toetst Houten, naast proces- en registratiegegevens, of herkenning en interventies vanuit het perspectief van slachtoffers daadwerkelijk tot meer veiligheid leiden, en hoe worden signalen over niet-helpende of onbedoeld risicovolle interventies gebruikt voor verbetering?
2. Welke laagdrempelige mogelijkheden bestaan er in Houten vóór de formele veiligheidsketen voor vrouwen die relationele onveiligheid ervaren of vermoeden, maar nog niet toe zijn aan een melding of formeel hulptraject - en hoe zijn deze mogelijkheden veilig verbonden met de bestaande keten?
3. Op welke momenten in de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van beleid rond huiselijk geweld en relationele vrouwenveiligheid wordt ervaringsdeskundigheid momenteel betrokken, welke invloed heeft deze kennis op beleidskeuzes en is het college bereid dit structureler te organiseren?
4. Hoe organiseert Houten structureel ervaringskennis van vrouwen die kunnen helpen begrijpen waarom slachtoffers de bestaande hulp- en veiligheidsstructuur niet, pas laat of slechts gedeeltelijk bereiken, hoe zij de ondersteuning ervaren wanneer zij wél in beeld komen en wat daarvan terugvloeit naar beleid en uitvoering?

## 7. Mogelijke vervolgstap: een korte lokale verkenning

Een proportionele eerste stap hoeft geen nieuwe voorziening te zijn. Houten kan eerst gericht onderzoeken waar de huidige toegang sterk is, waar vrouwen uit beeld raken en hoe ervaringen met herkenning en interventie terugvloeien naar beleid. Daarbij kan worden aangesloten bij bestaande lokale en regionale structuren, zodat ervaringskennis niet los van professionele expertise en veiligheidsvoorzieningen wordt georganiseerd.

Zo'n verkenning zou drie concrete producten kunnen opleveren:

- Een overzicht van bestaande toegangsroutes en mogelijke drempels of uitvalmomenten.
- Een analyse van wat ervaringskennis toevoegt aan de bestaande registratie- en professionele kennis.
- Een beperkt aantal uitvoerbare opties voor structurele betrokkenheid van ervaringsdeskundigheid en laagdrempelige toegang.

Daarmee kan de gemeenteraad vervolgens gerichter afwegen of beleidswijziging, een pilot, regionale samenwerking of versterking van bestaande voorzieningen nodig is.

## 8. Slot

Uit de gesprekken met betrokken beleidsmedewerkers blijkt dat Houten en de regio reeds investeren in vroegsignalering, deskundigheidsbevordering en samenwerking binnen de hulp- en veiligheidsstructuur. De aanvullende ontwikkelvraag in dit position paper is hoe de gemeente structureel leert van het perspectief van degenen voor wie die structuur bedoeld is - óók van vrouwen die haar niet, pas laat of met onvoldoende resultaat bereiken.

**De kern van deze position paper is daarom niet dat Houten een vooraf bepaalde nieuwe voorziening moet invoeren, maar dat de gemeente haar informatiepositie verbreedt: naast registraties en professionele kennis ook structureel ervaringskennis organiseren, en vanuit die combinatie onderzoeken hoe toegang, herkenning en interventie verder kunnen worden verbeterd.**

## Bronnen en geraadpleegde informatie

- CBS. Beleidsinformatie Veilig Thuis: Huiselijk geweld; rol/functie, organisatie, duur geweld, regio (StatLine 84849NED), gewijzigd 23 april 2026.
- CBS. Huiselijk geweld; meldingen naar eerdere betrokkenheid Veilig Thuis, regio (StatLine 85361NED), gewijzigd 23 april 2026.
- CBS. Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag 2024.
- Waarstaatjegemeente. Openbare orde en veiligheid: indicatoren Veilig Thuis-meldingen (ex-)partnergeweld, Houten; export geraadpleegd 31 augustus 2026.
- Gesprekken met betrokken beleidsmedewerkers van de gemeente Houten in het kader van Orange the World, waaronder 31 augustus 2026; gebruikt voor de beschrijving van de bestaande gemeentelijke en regionale inzet.
- Hendriks, A. & Vledder, I. (2025). Met liefde heeft het niets te maken. Over het herkennen en stoppen van intieme terreur. Amsterdam: Cargo.
- Ministerie van Justitie en Veiligheid (5 maart 2026). 'Intieme terreur: een blinde vlek in het familierecht'. Rijksoverheid.nl.

Methodologische noot: registratiecijfers beschrijven geregistreerde meldingen en mogen niet zonder meer worden geïnterpreteerd als het aantal unieke slachtoffers of als de prevalentie van relationele onveiligheid. Landelijke prevalentiecijfers zijn evenmin één-op-één naar Houten te vertalen.